

Dárcovství krve

1. Bezpříspěvkové dárcovství

Darování krve je událostí, kterou vykonávají lidé zcela dobrovolně ve prospěch jiné lidské bytosti s vědomím, že prostřednictvím svého činu častokrát zachrání jiný lidský život, neboť lidská krev je tekutinou nenahraditelnou.

Transfuze je nasazována zejména při těžkých úrazech, operacích (plicních, cévních, ortopedických, transplantačních) a jako součást léčby při nádorových onemocněních. Z krevní plazmy se vyrábí léky pro pacienty trpící poruchami srážlivosti (např. hemofiliky) či obranyschopnosti, a jejich využití je značné také v léčbě popálenin.

Každý člověk dostane za svůj život průměrně 6krát krevní transfuzi a 14krát lék připravený z krve.

Bezpříspěvkové dárcovství je v současnosti považováno za nejbezpečnější způsob darování krve z hlediska příjemce. U dárce se totiž předpokládá, že bez váhání sdělí všechny skutečnosti o svém zdravotním stavu, které by mohly ohrozit příjemce (v případě honorovaného dárcovství by pro dárce naopak mohlo být motivací zatajit důležitá fakta o vlastním zdravotním stavu). Z tohoto důvodu se klade důraz na pečlivé vyplnění dotazníku a důkladný pohovor lékaře s dárce, na jejichž základě se rozhoduje o vhodnosti osoby jako dárce.

2. Zpracování odebrané krve

Krev je odebírána do plastových vaků, které jsou spojeny hadičkami. Odebraná krev se dále zpracovává, protože každá krevní složka se skladuje při jiných podmínkách. Například krevní plazma se nejlépe skladuje zmrazená při minimálně -25 °C a červené krvinky se naopak musí skladovat za teplot 2-6 °C.

Námi odebraná krev je převážena ke zpracování na Transfuzní oddělení do Liberce, které z ní vyrábí vlastní transfuzní přípravky. Naše HTO si následně podle potřeby zpětně kupuje transfuzní přípravky určené pro jednotlivá oddělení nemocnice. Provoz krevního skladu je zabezpečen 24 hodin denně.

3. Odběry krve od dárců

Odběry se konají v úterý a ve středu od 07:00 do 09:15 hod.

Tyto dny jsou plánovány po dohodě s Transfuzním oddělením v Liberci, které tuto v NsP odebranou krev zpracovává. Rovněž je plánována míra zastoupení jednotlivých krevních skupin v každém odběrovém dni tak, aby získané transfuzní přípravky bylo možné efektivně využít. Řídíme se poptávkou po množství konkrétní krevní skupiny v daném dni, proto prosíme respektujte námi navržené termíny dalších odběrů. Z tohoto důvodu může ve výjimečných případech dojít také k přesunu termínu dárcovství na jiný den. V případě akutního nedostatku určité krevní skupiny je dána přednost dárce.

s touto krevní skupinou, proto je více než žádoucí si předem ověřit, že se odběr skutečně koná, a to buď prostřednictvím emailu darci@nemcl.cz nebo na tel. č. 487 954 405. Přednostně odebíráme pozvané dárce.

Nejzazší čas odběru je stanoven na 9:15, neboť krev musí být zpracována za přesně stanovený čas od doby samotného odběru. Pozdější odběr proto není možný.

S sebou si prosím nezapomeňte vzít:

A. Běžný dárce

- občanský průkaz,
- legitimaci dárce.

B. Nový dárce

- potvrzení od svého praktického lékaře, že jste schopni odběru krve,
- občanský průkaz,
- kartičku zdravotní pojišťovny.

Příprava před odběrem a informace o průběhu vlastního výkonu:

- Den před odběrem vypijte dostatečné množství tekutin a vyhněte se požívání alkoholu.
- Ráno před odběrem se můžete lehce nasnídat.
- Pokud pravidelně užíváte nějaké léky, je-li to možné, vezměte si je až po výkonu.
- Po příchodu na Transfuzní oddělení budete požádáni o vyplnění **Dotazníku pro dárce krve**.
- Po příchodu budou v evidenci zapsány Vaše osobní údaje, změřena teplota a odběrem z prstu bude zkontrolována hladina hemoglobinu.
- Pokud od Vašeho posledního darování uplynul více než rok, bude Vám odebrána zkumavka krve pro vyšetření kompletního krevního obrazu.
- V evidenci pak bude vyhledána Vaše dárcovská karta a pokud o to požádáte, potvrdí Vám propustku nebo vystaví omluvenku pro zaměstnavatele.
- Poté dostanete lehkou snídani (čaj a rohlík) v kuchyňce vedle vstupu na Transfuzní oddělení.
- Následně se vrátíte do evidence pro svou kartu a s ní půjdete na prohlídku k lékaři, který Vám změří krevní tlak a puls a absolvuje s Vámi pohovor, po němž Vás odešle k odběru.
- Nyní se můžete posadit před odběrový sál, kde počkáte na vyzvání sestry, a poté si mýdlem důkladně omyjete loketní jamku ruky, ze které budete chtít krev darovat.
- Samotný odběr krve trvá 4 až 10 minut.
- Z odběrového křesla vstávejte opatrně. Odběrovou sestru, prosím, včas upozorněte, pokud se Vám udělá nevolno.
- Po odběru máte nárok na den volna s náhradou mzdy na zotavení.
- V kuchyňce před Transfuzním oddělením dostanete občerstvení po odběru.
- V den odběru vynechte fyzicky náročné a rizikové činnosti (práci ve výškách, potápění, horolezectví, výkon práce pilota či řidiče z povolání apod.).

Zdravotní kritéria pro dárcovství a další zajímavé informace pro dárce naleznete na stránkách [Společnosti pro transfuzní lékařství](#).

4. Odběry autotransfuzí

Odběry se konají v úterý a ve středu od 09:00 do 09:30 hod.

Nejprve je nutné dohodnout termíny odběrů podle data plánované operace a počtu požadovaných jednotek autotransfuzí, které se mají připravit, a to na tel. č. 487 954 405. Obvyklý interval mezi dvěma po sobě následujícími odběry je 7 dní. Poslední odběr je obvykle proveden 7 dní před plánovanou operací.

S sebou si prosím nezapomeňte vzít:

- potvrzení od praktického lékaře, že pacient je schopen odběru krve (např. při určitých onemocněních srdce a cév by odběr mohl zhoršit zdravotní stav nemocného),
- žádanku na odběr autotransfuze z oddělení, kde bude pacient operován (abychom mohli správně naplánovat termíny odběrů a znali termín podání autotransfuze),
- výsledky předoperačního vyšetření od praktického lékaře či internisty dle požadavků operačního oddělení,
- občanský průkaz,
- kartičku zdravotní pojišťovny.

Příprava před odběrem a informace o průběhu vlastního výkonu:

- Pacientům, kteří přichází na odběr autotransfuze, je krev odebírána až poté, kdy evidenci projdou všichni dárci krve (obvykle po 9. hodině). Proto, prosím, vyčkejte v čekárně před evidencí.
- Až budete vyzváni, v evidenci předáte všechny výše zmíněné dokumenty a poté Vám budou zapsány osobní údaje.
- Před odběrem je nutné podepsat **Informovaný souhlas** (jedná se o souhlas s vyšetřením krve na žloutenky B a C, HIV a syfilis a s použitím odebrané krve pouze pro Vaši osobu). Po operaci a absenci další potřeby krve se krev odebraná autotransfuzí likviduje. Naopak v případě, kdy při/po operaci Vaše krev nestačí pokrýt ztráty, souhlasíte s tím, že Vám bude podána krev i od běžných dárců.
- Se všemi dokumenty pak přejdete do vyšetřovny lékaře, který zhodnotí stav a odešle Vás k odběru.
- Nyní se můžete posadit před odběrový sál, kde počkáte na vyzvání sestry, a poté si mýdlem důkladně omyjete loketní jamku ruky, ze které budete chtít krev darovat.
- Samotný odběr krve trvá 4 až 10 minut.
- Z odběrového křesla vstávejte opatrně. Odběrovou sestru, prosím, včas upozorněte, pokud se Vám udělá nevolno.
- V kuchyňce před Transfuzním oddělením dostanete občerstvení po odběru.